

Chris Ryan

VUURLAND

1

‘Groot luchtalarm!’

Herfst in het zuiden van de Atlantische Oceaan. 25 mei, 15.32 uur, een onbewolkte, koude middag in de nauwe San Carlosbaai, East-Falkland. Het alarm deed een siddering door de Britse vloot gaan – en mijn oorlog werd bloedig.

Het was in Argentinië een nationale feestdag. Bij vijandelijke luchtaanvallen voor de middag hadden raketten van de HMS *Coventry* boven de zeestraat tussen West-Falkland en East-Falkland twee A4-Skyhawk-bommenwerpers neergehaald en was nog een bommenwerper uitgeschakeld met handvuurwapens. Maar een uur later waren de bommenwerpers teruggekeerd om wraak te nemen. De *Broadsword* was daarbij beschadigd en de *Coventry* geraakt door drie bommen, waardoor het schip was gekapseisd en negentien man waren omgekomen.

Nu waren de bommenwerpers weer terug.

Dit nieuwe alarmsignaal betekende dat de langeafstandsradar van een schip in de voorste linie vijandelijke vliegtuigen had waargenomen die afdaalden in de richting van het eiland, kennelijk eropuit opnieuw een aanval uit te voeren.

Een paar minuten eerder had een Sea King-helikopter van de HMS *Invincible* me afgezet op het hoofddek van de ss *Northland*, een rij-op-rij-af-containerschip van 15.000 ton. We waren met zijn vieren, allemaal lid van het D-squadron van de SAS, en stonden onder bevel van mijn broer, sergeant Andy Black. De andere twee waren Tom – een korporaal van de Fiji-eilanden, een enorm grote bikkelharte kerel en een van mijn beste vrienden – en Doug Easton, de herriechopper van het squadron, die ook maar net door de selectie was gekomen. Doug had een grote ronde kop, hij kwam uit het oosten van Londen, was verschrikkelijk agressief en kon het niet laten om

andere mensen voortdurend zijn mening op te dringen. Ik had nooit goed met hem kunnen opschieten.

Volgens de planning zou ons squadron binnen een paar dagen een grote operatie uitvoeren, en nu waren we op zoek naar een zoekgeraakte voorraadcontainer. Een of andere pennenlikker in Portsmouth had zitten knoeien met de ladingsbrief, waardoor onze onmisbare laserdoelmarkeerders op het verkeerde schip terecht waren gekomen. Ik was twintig jaar oud, en bij de komende operatie zou het de eerste keer worden dat ik in een echte oorlog onder vuur kwam te liggen; ik was dus behoorlijk nerveus over hoe ik het ervan af zou brengen bij een belangrijke actie.

Stank van diesel en kerosine. Het spelonkachtige hoofdruim stond barstensvol gigantische helikopters en immense kisten met reservemotoren voor Harrier-straaljagers. Ploegen RAF-technici – de ‘krabben’ in ons jargon – waren bezig de rotoren op een tweemotorige Chinook vast te draaien. Andy stuurde Tom en Doug op pad en nam mij daarna met zich mee om te gaan zoeken op het lagergelegen voertuigendek. Hij hield me doelbewust uit de buurt van Tom. Toen de instructie namelijk kwam dat we ons moesten klaarmaken voor vertrek naar de Falklandeilanden, waren Tom en ik er niet omdat we ergens iets waren gaan drinken. We hadden ons uiteindelijk bij een of andere klojo thuis helemaal klem gezopen en toen de vlucht met de rest van het squadron naar het eiland Ascension gemist, zodat we een later vliegtuig hadden moeten nemen. Andy had me dat nog niet vergeven. Hij had deelgenomen aan de militaire operatie in Oman, droeg de hangsnor en het lange haar van een doorgewinterde SAS'er en liet zich geen flauwekul verkopen, of hij nu een officier voor zich had of een gewone soldaat.

Terwijl we naar een trap zochten, kwamen we een paar personeelsleden van de luchtmacht tegen. ‘Hoe komen we hier beneden?’ vroeg Andy. Een van de mannen wees met zijn duim over zijn schouder en liep gehaast verder zonder te stoppen.

‘Klotekrab,’ gromde Andy. ‘Doet het nu al in zijn broek voor als de Argentijnse vliegtuigen terugkomen.’

Maar echt kwalijk nemen kon je hem dat niet. Het was al erg genoeg om op een transportschip te zitten, maar met ruimen vol brandstof en munitie zaten die gasten – letterlijk – op een bom.

De oorlog begon nu wel heel echt te worden. Ik had al vijandelijke vliegtuigen uit de lucht geschoten zien worden boven het bruggehoofd en schepen zien branden door rakettreffers.

We daalden af in de gewanden van het schip. Het was donker

op het lagergelegen dek en er stonden lange rijen met terreinwagens, Land Rovers en middelgrote vrachtwagens van acht ton die tot de nok waren volgeladen met voorraden en aan hun assen aan het dek stonden vastgeketend.

‘Dat gaat godverdomme uren duren om de boel hier te doorzoeken,’ zei Andy. ‘We hebben meer licht nodig. Blijf jij hier, Mark, dan ga ik terug om een paar zaklampen te halen. En kijk of er ergens iets ligt wat de moeite waard is om mee te jatten – als de krabben ons tenminste niet voor zijn geweest.’

Ik perste me, gehinderd door mijn forse reddingsvest, langs een rij loaders van de Royal Engineers en een onheilspellend ogende rij ambulances die geschikt waren voor gebruik op ruw gevechtsterrein. Van boven kwam het geluid van een loeiende Tannoy: waarschijnlijk opnieuw een waarschuwing dat er vliegtuigen in aantocht waren – de Argentijnen gooiden er in de strijd tegen de troepenlandingen hun volle gewicht in.

Andy keerde terug met zaklampen en we gingen aan het werk. Terwijl we de rijen langsliepen, waren mijn gedachten bij de komende missie. Het gerucht ging dat het squadron een verkennings-eenheid moest afzetten op het Argentijnse vasteland. Als dat klopte, betekende dat een flinke uitbreiding van de oorlog. Ik wist dat Andy zich zorgen maakte omdat het een eenheid van vier man was en ik nummer zes op de reservelijst was – wat betekende dat ik waarschijnlijk niet geselecteerd zou worden, iets waar ik helemaal niet blij mee was.

Ik zag vier vrachtwagens van ons squadron staan tussen een grote groep lichte voertuigen met rupsbanden, waarmee je desnoods de zuidpool kunt oversteken. In de eerste zaten, zoals stond aangegeven op de lijst, zakken met tenten en grondzeilen. Ik telde de bundels in het halfdonker zo goed ik kon. De canvasflap aan de achterkant van de tweede truck hing voor een deel los en ik wurmde me door het gat om binnen een kijkje te nemen. Shit! Ik schrok me rot toen ik rondging met de zaklamp. Midden tussen de keurig opgestapelde pakken met poolkleding en reserveslaapzakken had iemand ruimte gemaakt om zich in te verschuilen en te gaan liggen pitten. Ik trok de flap weg om het beter te kunnen zien. De klojo had een slaapzak uitgepakt en er lagen een zaklamp, een legerveldfles en de resten van een maaltijd uit een rantsoenpakket naast. Klotekrabben, dacht ik, ze krijgen beter te eten dan wij en nog jatten ze ons eten.

Ik tastte rond tussen de zakken en stootte op een camera en een

minitaperecorder, allebei van goede kwaliteit zo te zien. Ernaast lag een elektronisch apparaat dat ik niet herkende, een plat ding van grijs plastic van ongeveer vijftien bij zes centimeter, met een uitschuifbare antenne zoals op een transistorradio, maar zonder afstemknop, alleen een klein knopje dat rood opgloeide om aan te geven dat het apparaat aanstond.

Ik wilde net teruggaan om Andy te laten zien wat ik had gevonden toen er voor in de truck geritsel klonk. Een rat die op zoek was naar de resten van de maaltijd? Maar het was een veel te hard geluid voor een rat. Een mens, dat kon niet anders – de persoon die hier gebivakkeerd had, was er zo te horen nog steeds.

Oké, die gaan we pakken, dacht ik, waarna ik me over de opgestapelde spullen stortte. Er ontstond een wilde worsteling toen een lichaam probeerde weg te komen. Ik greep in het donker een lichaamsdeel beet, een arm of been, maar welk van de twee kon ik zo gauw niet uitmaken.

‘Schiet op, wegwezen hier,’ zei ik hijgend.

Uit de duisternis schoot een voet te voorschijn die zo hard in mijn gezicht werd gepland dat mijn hoofd tegen het stalen frame van het dak knalde. Mijn zaklamp vloog uit mijn hand en ik had het gevoel alsof mijn kaak gebroken was. Mijn hoofd gonsde en ik proefde bloed in mijn mond. Ik was nu kwaad.

Oké, zei ik tegen mezelf, als je het zo wilt spelen, prima. Ik haalde uit en zette er mijn volle gewicht van 76 kilo achter. Mijn vuist knalde tegen iets hards. Er volgde een zucht en een kreun en de worsteling was voorbij. Zo, dat was beter.

Ik vond een voet en sleurde mijn tegenstander naar het schemerlicht aan het eind van de laadbak om hem eens te bekijken. De kerel droeg een gevechtstenu van het leger. Ik had een krab of een matroos verwacht, maar misschien had hij dat tenue ook gejat. Hij was zo tener dat hij er eerder uitzag als een jongen dan als een man. ‘Wie ben jij?’ vroeg ik dwingend.

De kleine smerlap verzette zich heftig en probeerde me vergeefs een knietje in mijn kruis te geven. Waarschijnlijk was het een scheepsjongen, dacht ik, iemand van het boordpersoneel, die eigenlijk bovendecks aan het werk diende te zijn, maar zo bang was geworden van de bombardementen dat hij zich hier beneden had verstopt.

Hij kronkelde als een slang en dook onder mijn arm door om het doek van het dak vast te grijpen. Maar ik was niet van plan hem te laten ontglippen. Ik wierp me op hem, trok hem terug, rolde hem op

zijn rug en drukte hem neer. Hij vocht en wrong zich in allerlei bochten om los te komen; de laatste keer dat ik met een jongen van zijn grootte had gevochten, was alweer een tijdje geleden, en onwillekeurig had ik er een slecht gevoel bij. Ik was bang dat ik bij hem een bot of iets zou breken. Maar uiteindelijk wist ik hem puur door mijn gewicht neergedrukt te houden. Ik ging schrijlings op hem zitten en trok zijn armen kruislings over zijn borst zodat hij geen kant meer op kon, al bleef hij grauwen en wringen als een wilde kat.

‘Zo hufter, hoe heet je?’

Als antwoord spuugde hij me in het gezicht. Ik gaf hem een paar flinke petsen om hem manieren bij te brengen en hij kwam tot bedaren. Zijn polsen waren zo dun dat ik ze in één hand kon samenknippen en met de andere hand naar een identificatiebewijs kon zoeken.

Ik was druk bezig zijn tenue van boven tot onder af te tasten toen ik plotseling in de gaten kreeg dat ik er iets niet klopte – maar dan anders dan ik eerst had gedacht. Behalve een jack dat een paar maten te groot was droeg hij ook nog een coltrui met een T-shirt eronder. Ik negeerde zijn gekronkel, trok zijn kleren omhoog en mijn oog viel op een smalle ribbenkast en een stel mooie tietten in een vleeskleurige sportbeha.

Ik had geen scheepsjongen onder me liggen, maar een jonge meid.

Ik liet haar handen los en ging rechtop zitten. Mijn zaklamp lag vlakbij en ik knipte hem aan – geen twijfel mogelijk, het was een jonge meid. Haar warrige donkere haar plakte tegen haar groezelige gezicht en ze zag er onverzorgd en bleek uit, maar haar slonzige uiterlijk en het vuil konden niet verhullen dat ze een mooi gezicht en fel glinsterende ogen had. Iets jonger dan ik, zeventien of achttien, schatte ik.

Er verscheen een rode vlek op de wang waar ik haar een mep verkocht had. Ik bracht mijn hand ernaartoe om de plek aan te raken. In haar ogen flitste haat op. Uit het donker schoot een hand naar voren, de vingers gekromd als klauwen om mijn gezicht open te halen, maar ik sloeg de hand weg. ‘Het was echt niet mijn bedoeling je te slaan!’ En dat was ook zo – ik had gedacht dat ik een vent voor me had. ‘Maar wat doe je hier eigenlijk?’

‘*Bastardo!*’

Een jonge meid, dacht ik. Hoe was die in godsnaam hier terechtgekomen? Ik kon niks bedenken, of het moest zijn dat een krab haar in Porthsmouth aan boord had gesmokkeld om af en toe wat

te kezen te hebben. Ik had al zes weken geen meid meer gezien. We hadden horen vertellen dat er een paar op de *Canberra* dienden, maar waren nooit dicht genoeg in de buurt geweest om dat uit te zoeken. Of was ze een journaliste die als verstekeling aan boord was gegaan om vers van de pers nieuws te kunnen melden over de militaire operatie...?

Toen drong het tot me door dat ze Spaans had gesproken. Ik wierp een blik op het nest waarin ze had gelegen en keek nog een keer naar de spullen die ik had gevonden – de camera, de taperecorder en het radioachtige apparaatje.

En plotseling begon het me te dagen. Kolere, dacht ik, die teef is een spion. Ze zit hier beneden om vliegtuigen op ons af te sturen.

Op dat moment vloog ze opnieuw op me af.

Ik riep Andy erbij. Zelfs tegen ons tweeën bleef ze zich tot het uiterste verzetten; ze kon trappen en slaan als een bantamgewicht. Mijn tanden deden pijn en Andy kreeg een vinger in zijn oog waardoor hij even naar lucht moest happen, maar uiteindelijk lukte het ons haar met een paar riemen vast te binden aan een voertuig. Andy zei tegen me dat ik haar goed in de gaten moest houden. Hij ging kijken of hij de ops-officier van het schip kon vinden.

Daarna begon het gelazer. De kapitein van het schip en de ops-officier wierpen een vluchtige blik op de nog altijd spugende en grauwende meid en de spullen die ze bij zich had, en zeiden toen tegen Andy en mij dat we hier absoluut met niemand over mochten praten. Ik vertelde ze wat er achter in de vrachtwagen was gebeurd, en dat ik vermoedde dat ze een zendertje bij zich had – daar leek het althans op. De officieren trokken allebei een lang gezicht en peinsden zich suf hoe een agent van de vijand door hun ‘ondoordringbare’ veiligheidskordon had kunnen breken. Niemand had een idee hoe ze aan boord was gekomen, en of dat in Portsmouth was gebeurd of bij het eiland Ascension, waar het schip onderweg had aangelegd. Geen wonder dat we zulke grote verliezen hadden geleden bij de luchtaanval.

Tegen die tijd hadden ze inmiddels een paar matrozen ontbonden, die opdracht kregen haar van haar kleren te ontdoen. De jongens gingen grijnzend aan het werk. De gevangene sloeg en schopte, maar ze schoot er niks mee op. In een oogwenk zat ze vastgeboeid aan een wand en werd ieder stukje stof van haar lijf gerukt. Het was benedendeks ijskoud, maar in het licht van boven pareelde haar olijfkleurige huid van het zweet.

Ze zag er aandoenlijk jong en uitgemergeld uit. Ik voelde geen

woede nu, alleen medelijden en weerzin. Ik vroeg me af wat ze met haar gingen doen. Het was oorlog en in een oorlog worden spionnen geëxecuteerd. Ik kende de procedure. Ik had het zelf allemaal meegemaakt bij een ontsnappings-en-vermijdingsoefening tijdens de sas-inwijdingstest in de Brecon Beacons voor de oorlog. Ze zou de gebruikelijke behandeling krijgen: onderzoek van de lichaams-holten, fysiek en verbaal geweld, dreigementen, een kap over het hoofd en harde klappen op de muren en de deur om haar te desoriënteren. Ik had ze kunnen vertellen dat ze hun tijd verspilden – praten zou ze toch niet – maar dat had geen zin.

De twee matrozen bleven bij haar om erop te letten dat ze zich niet van het leven beroofde. Maar hoe ze dat met al die boeien voor elkaar zou kunnen krijgen, was me een raadsel.

Ik had het gevoel dat ik moest kotsen toen we weer naar het bovendek klommen. De kapitein drukte ons nog eens op het hart dat we hier niet over mochten praten, met niemand. Het was allemaal uiterst geheim. Met andere woorden, het ging de doofpot in. We moesten alles vergeten, het meisje, het zendertje – het was allemaal niet gebeurd. Maar ik moest steeds aan haar denken, hoe ze daar, met haar armen en benen wijd, geboeid tegen de wand had gestaan.

Tom en Doug stonden te wachten op het dek. De ops-officier vertelde ons dat we onze spullen moesten verzamelen, zodat onze regimentshelikopter ons terug kon vliegen naar onze eenheid. Toen brak de hel los.

2

De vliegtuigen die ons aanvielen waren A4-Skyhawks van de Argentijnse marinebasis bij Rio Grande op Tierra del Fuego. Het doelwit van de vliegtuigen, die ieder waren uitgerust met een stel ijzeren bommen van bijna tweehonderd kilo, waren de dicht opeengepakte transportschepen die in de nauwe San Carlosbaai lagen afgemeerd bij het bruggenhoofd op het strand.

Het was een gevaarlijke missie. Onze schepen werden beschermd met radargestuurd luchtafweergeschut en ultramoderne raketten, waaronder de dodelijke Sea Dart die de Type-42-destroyers bij de ingang van de baai aan boord hadden. De Sea Dart was een 4,5 meter lange raket met een gewicht van een halve ton. Na lancering joeg de hulpraket de snelheid van de Sea Dart binnen drie seconden op tot tweemaal de geluidssnelheid, en je kon er tot op 65 kilometer afstand een vliegtuig mee uit de lucht plukken. Tot nu toe waren drie aanvallende jets met een Sea Dart te grazen genomen, en de piloten wisten dus heel goed welke risico's ze liepen.

Maar de Sea Dart had één groot nadeel. Hij was op de eerste plaats ontworpen om ingezet te worden tegen de Russische marine in een oorlog op open zee. Maar tegen een laagvliegend object dat zich voortbewoog tegen een warrige achtergrond van land was hij lang niet zo effectief. En deze middag hadden de Argentijnen dat zwakke punt met groot succes uitgebuit. De vliegtuigen waren bijna op golfhoogte komen aangieren vanaf landzijde en hadden de torpedojager HMS *Coventry* vol geraakt, met als gevolg dat het schip was gekapseisd en negentien man om het leven waren gekomen.

Door die rampzalige gebeurtenis zat er nu een gapend gat in de luchtafweer van het bruggenhoofd in de San Carlosbaai. Het enige resterende vaartuig dat nog bescherming kon bieden was de HMS *Broadsword*, een kleiner fregat, dat bovendien schade had opgelopen bij een eerdere aanval. De Sea Wolf-raketten van dit schip wa-

ren van een geavanceerd type, ontworpen om duikbootraketten uit te schakelen die laag over de golven kwamen aanscheren, en zo nieuw dat ze nog in de testfase zaten. Ze waren hoogst trefzeker, maar de reikwijdte was maar vier kilometer, zodat er geen mogelijkheid was om er nog een af te vuren.

Toen de lage heuvels en de gekartelde kustlijn van de eilanden voor hem opdoemden, liet de piloot van het voorste vliegtuig zich zakken tot honderd meter en begon hij aan zijn vlucht langs de kust. Al zigzaggend schoot het toestel over de dalen. De piloot had instrumenten aan boord om de vijandelijke radargolven mee op te pikken die in de wirwar van echo's die van de heuvels kaatsten naar zijn vliegtuig zochten.

De vier vliegtuigen, die vijfhonderd knopen vlogen, splitsten zich vlak voor de aanval in tweeën om de aandacht van de boordschutters te verdelen. Het voorste vliegtuig leek recht op het midden van het samengepakte contingent voorraadschepen af te stormen.

Uit de luidsprekers aan boord galmde een dringende waarschuwing: 'Groot luchtalarm!' Enkele burgermatrozen renden in paniek naar de bovendekken. Ze hadden de *Coventry* in een vuurbol zien veranderen en naar de kelder zien gaan, en ze wilden voorkomen dat ze beneden niet meer weg zouden kunnen komen wanneer hun schip aan de beurt was.

Van eerdere oefeningen wist ik dat we na het alarm ongeveer anderhalve minuut hadden voordat de eerste bommen vielen. Ik keek in zuidwestelijke richting en zag daar een donkere vorm die zich losmaakte van het land en aan kwam scheren over de zeestraat. Meteen daarop openden de twee 20mm-WW2-vintage-Oerlikons het vuur: *bam, bam, bam, bam*. Van alle kanten vuurden kanonnen vanaf de schepen en het land en overal in de lucht hingen rookwolken, maar de vliegtuigen vlogen ongedeed verder. Ik zag van een van de heuvels een rookpluim van een raket opstijgen. Iemand die een poging waagde met een Blowpipe, maar Blowpipes waren niet goed in het raken van bewegende objecten en ook deze miste doel en plofte onverrichter zake neer op een heuvel.

De voorste vliegtuigen vlogen, zeven kilometer ver weg, zo laag dat de straalmotoren een wolk van verneveld water deden opstuiwen van het wateroppervlak van de baai. De beschietingen bereikten een climax. Het was een ongelooflijke herrie; het doffe gedreun van het 4.5-kaliber-hoofdgeschut van de oorlogsschepen ging ver-

gezeld van het gebeuk van kanonnen en het felle geratel van gr-machinegeweren. Maar het artillerievuur reikte niet ver genoeg, ontplofte ergens voor de vliegtuigen en bracht slechts deining teweeg in het water. Terwijl ik toekeek vanaf het dek van de *Northland*, kon ik maar moeilijk geloven dat vliegtuigen door zo'n dicht gordijn van luchtafweergeschutvuur konden vliegen zonder geraakt te worden.

De varende schepen manoeuvreerden al wat ze konden om weg te komen. De *Northland* lag echter niet onder stoom. Ze was een weerloos doelwit. Vierhonderd meter voor het schip liet de piloot van het voorste vliegtuig zijn bommen los. Ik zag ze op ons af komen suizen terwijl de straaljager over ons heen vloog, twee zwarte stippen die almaar groter werden, en ik dacht, verrek, die komen recht op ons af. Wij zijn het doelwit. Doug had zich plat op het dek laten vallen; als hij ergens een hekel aan had, dan waren het lucht-aanvallen, en van schepen moest hij ook al niet veel hebben. Ik dacht, zo meteen zijn we er allemaal geweest, en toch bleef ik kijken.

De eerste bom sloeg twintig meter van bakboord met een enorme plons in het water. 'Mis, smeerlap!' schreeuwde ik. Ik wist dat deze bommen niet meteen ontploften, dat er een voorstuwingsmechanisme in de staart zat dat na de lancering een vast aantal keren moest ronddraaien om de slagpin los te koppelen, zodat hij na ergens neergekomen te zijn de ontsteker in werking kon stellen. Nu de straaljagers zo laag vlogen, moesten de bommen op precies het juiste moment worden losgelaten, want anders gingen die kledingen niet af.

Dat was mijn laatste samenhangende gedachte voordat alles om mij heen de lucht in ging.

De eerste bom ging zelfs zo snel dat ik niet de tijd kreeg om te zien dat hij als een platte steen over het wateroppervlak keilde en de scheepswand doorboorde. Hij vloog door de machinekamer, doodde daar drie mannen en schoot toen omhoog door het dek zonder te exploderen.

Ik kan me het moment dat hij insloeg niet herinneren, want een fractie van een seconde later werden we midscheeps geraakt door de tweede bom, en deze keer deed het voorstuwingsmechanisme wat het moest doen. De slagpin kwam los en de bom ontplofte met zo veel kracht in het hoofdruim dat het dek op de plaats waar ik stond openscheurde en iedereen in mijn directe omgeving tegen de vlakte werd geslagen.

Ik herinner me een felle flits en daarna moet ik een paar seconden buiten bewustzijn zijn geweest. Toen ik weer bijkwam, lag ik op mijn buik. Mijn kleren waren zwart en ik lag midden in een rokende puinhoop. Het dek was helemaal uiteengereten en overal schotende loeiende vlammen omhoog. Beneden in de ruimen knalde minuten, zo nu en dan onderbroken door het harde *woef*-geluid van een exploderende benzinetank.

Ik stond op en merkte dat het schip slagzij had gemaakt. Het leek net of ik tegen een heuvel op liep. Ik werd vastgepakt door een hand; het was Andy. Zijn haar was aan alle kanten verschroeid, en ik herinner me dat ik me afvroeg of dat bij mij ook zo was. Hij schreeuwde me iets toe, maar ik kon vanwege de herrie en omdat ik door de explosie tijdelijk doof was, niet horen wat hij zei. Hij duwde me een reddingspak in de hand en wees naar de zijkant. Tijd om het schip te verlaten. Een reddingspak was een ding voor eenmalig gebruik dat je aantrok over je kleren voordat je in het water sprong. Er zaten sluitingen aan die je, als het goed was, lang genoeg droog en in leven hielden om het te kunnen redden, vooropgesteld natuurlijk dat er snel hulp kwam. Zonder zo'n pak had een gemiddelde persoon vijftig procent kans om in deze wateren vijftig meter te zwemmen voordat hij onderkoeld raakte.

Ik wilde het net gaan aantrekken toen ik de twee matrozen die beneden het meisje hadden bewaakt via een kajuittrap naar boven zag stormen. Zo te zien hadden ze het meisje niet bij zich. De bom had benedendeks waarschijnlijk een enorme ravage aangericht en de kerels namen de benen. Ze waren niet van plan hun leven op het spel te zetten voor een spion.

Ik weet niet waarom ik dat wel deed, tenzij het was omdat ik degene was die haar had gevonden en alles in gang had gezet. Ik keek om me heen of ik Andy zag, maar hij was verdwenen. Vermoedelijk dacht hij dat ik wel voor mezelf kon zorgen. Het leek op dat moment dat het nog wel even zou duren voordat het schip zou zinken, en de vlammen hadden het voorschip nog niet bereikt. Ik besloot dat ik een goede kans had haar te bereiken en naar boven te halen.

In zekere zin was het makkelijker dan ik had gedacht. Ik vloog via de trap naar het niveau van de laadruimen. Er dwarrelde rechts en links een hoop rook rond, maar vlammen waren er nog nergens te zien. Ik werd gepasseerd door een kerel met een plunjezak, die waarschijnlijk terug was gegaan naar zijn hut. Ik daalde nog twee trappen af. De noodverlichting was hier aan, maar er was minder rook. Alle alarmsirenes loeiden. De herrie van de beschietingen

was een stuk minder, maar ik kon het zware gedreun van mortierbommen en ontploffende gashouders goed horen en werd er voorwaarts door gedreven en verder naar beneden. De hellingshoek van het dek leek niet groter te worden, waaruit ik concludeerde dat het nog wel even zou duren voordat ik het gevaar liep te verdrinken.

Toen ik het achterschip bereikte, vond ik haar op de plek waar ze haar hadden achtergelaten, nog altijd vastgesnoerd aan de ringbouten. Ik trok de kap van haar hoofd en maakte haar polsen los, en ze zakte tegen me aan alsof ze volkomen uitgeput was. Haar kleren lagen op een hoop op het dek. Ik begon ze over haar armen en benen te trekken. Het had natuurlijk niet veel zin om haar te redden als ze meteen zou sterven van de kou zogauw ik haar in het water gooide. Ze begreep wat haar te doen stond en even later was ze met mijn hulp weer min of meer aangekleed. Ik gaf haar het reddingspak – dat was weer een last minder – en leidde haar gehaast terug naar de trappen.

Er hing nu veel meer rook, leek het, en ook de hitte was erger geworden. En het dek hing plotseling een stuk schuiner. Ik duwde het meisje voor me uit de trap op. Ze was weer wat hersteld of ze was bang, want ze vloog omhoog als een eekhoorn. Na al die weken aan boord kende ze hier waarschijnlijk de weg als geen ander.

Halverwege de volgende trap werd de situatie beroerd. In de trappenruimte verspreidden zich vlammen. De trap was op verschillende plaatsen losgebroken van zijn steunbalken en slingerde onheilspellend heen en weer terwijl we omhoogklommen. Het meisje vertraagde haar pas vanwege de vlammen. Ik zag me genoodzaakt met één hand te klimmen om haar met de andere voorwaarts te duwen. Het ruim trilde opnieuw van een explosie – nog meer munitie die de lucht in ging. Van boven daalden stukjes puin neer en van de scheidingswand opzij van het ruim sloeg, ik kon niet goed zien wat het was, rook of stoom af. Ik lette erop kort en ondiep adem te halen om de rook uit mijn longen te houden. Er leek geen eind te komen aan de trap en de leuning was heet.

Uiteindelijk wisten we toch de overloop boven aan de trap te bereiken, maar daar kwamen we tot de ontdekking dat de deur naar het dek niet open kon; de grendels waarmee het ruim waterdicht afgesloten kon worden, zaten muurvast. Een of andere zakkenwasser had ons ingesloten om ons hier te laten sterven.

Het meisje begon door haar knieën te zakken omdat de rook haar te veel werd. Ik zette haar tegen de wand en gaf een ruk aan de

bovenste grendel. Hij kwam geen millimeter van zijn plaats. Waarschijnlijk was de boel ontwricht door de hitte of doordat het schip slagzij maakte. Ik keek om me heen, de loopgang achter me vulde zich met vlammen. Er was geen andere vluchtweg. Ik ging nog eens flink aan de grendel hangen en werd beloond. Er kwam een klein beetje beweging in. Na nog een aantal enorme hengsten wist ik hem ten slotte los te werken. Nu nog de onderste grendel. Die was erger. Hij zat zo vast dat ik kon doen wat ik wilde, maar er kwam geen beweging in. In het trappenhuis wolkte inktzwarte rook omhoog waardoor ademen onmogelijk werd. Wanhopig ramde ik met mijn vuist op de stalen deur. 'Laat ons eruit, klootzakken!' Ik had net zo goed mijn mond kunnen houden, want de kans dat iemand ons hoorde was nihil.

Ik greep opnieuw de hendel van de bovenste grendel met beide handen vast, slingerde mijn lijf over het gat van het trappenhuis en knalde met allebei mijn benen tegen de vastzittende grendel. Mijn rug kreeg een enorme opoffer van de schok, maar ik meende te voelen dat de grendel bewoog. Ik zette me opnieuw af, hoopte dat ik niet zeven meter diep in het brandende ruim zou vallen en gaf er opnieuw een enorme trap tegen, en deze keer schoot de hendel rammelend los.

Op het dek was de situatie, behalve dat je er vrijer kon ademen, niet veel beter. Het schip stond midscheeps in lichterlaaie en maakte zwaar slagzij. De romp dreunde van de opeenvolgende explosies van brandstoftanks beneden het dek. Het was nog slechts een kwestie van minuten voor het schip zou zinken. Een paar gedisciplineerde types waren in de weer met brandslangen om de vlammen te doven, maar het gros van de bemanning liet reddingsboten te water en sprong ijlings overboord om weg te zijn voordat het schip de lucht in ging. Veel reddingsboten zaten overvol, zodat er mensen in zee vielen. Een nabijgelegen fregat had boten in het water laten zakken om drenkelingen op te pikken en er schoten helikopters naar beneden om mensen van het dek te plukken.

Ik duwde het meisje voor me uit over het dek en hoorde nu beneden in het ruim mensen schreeuwen. Ze bleef staan, wankelde van uitputting en aanschouwde de aangerichte verwoestingen. In haar ogen gloeide een licht triomfantelijke blik op. Binnen in me knapte iets. Misschien waren het wel mijn kameraden die daar beneden gevangenzaten. Ik greep haar bij haar nekvel en sleurde haar mee naar de rand van het vernietigde dek, waar ik haar dwong naar beneden te kijken, in het inferno. 'Nu is het jouw beurt!' riep ik.

Iemand greep me bij mijn schouder. Het was Andy weer. Zijn gezicht was zwart van de rook en de vlammen. 'Wat doe je hier, Mark?' riep hij. 'Kom mee, we hebben een boot klaarliggen.'

Ik voelde me licht in het hoofd door de adrenaline die door mijn lichaam schoot. Als ze een spion was, was deze meid levend meer waard dan dood.

Ik wilde me net afwenden van het vuur toen het schip plotseling een slingerbeweging maakte waardoor we allemaal onderuitgingen. Uit het brandende gat midden op het schip schoot een wolk van rook en vlammen omhoog. Ik voelde mijn haar knetteren. Andy trok me overeind en sleurde me weg om te voorkomen dat ik gewond zou raken.

Hijgend keek ik om me heen. 'Waar is het meisje?'
Maar ze was nergens meer te bekennen.